

Απλότητα, σταθερότητα στους κανόνες & φιλόδοξες τομές

Media: ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ **Page:** 1,10,23 **Published at:** 09-12-2024
Author: **Surface:** 1885.03 **Circulation:** 410
Subjects: cm²

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ «Ν» ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ

Απλότητα, σταθερότητα στους κανόνες & φιλόδοξες τομές

- Εθνικός στόχος η ταχεία μείωση του χρέους στο 100% του ΑΕΠ
- Κάποιοι να ξεβουλευτούν από τα εύκολα εισοδήματα

► 10, 23

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΝΙΚΟΣ ΒΕΤΤΑΣ Γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής του ΟΠΑ

Στον Πλάτωνα Τσούλο
plats@naftemporiki.gr

Περισσότερη απλότητα και σταθερότητα στους κανόνες για τις επιχειρήσεις και πιο φιλόδοξες και αποφασιστικές τομές ώστε η ελληνική οικονομία να καταστεί πολύ πιο ανοικτή, να υπάρξει μεγαλύτερη τόνωση των επενδύσεων, ένταση του επιχειρείν και επιστροφή των νέων στην Ελλάδα, ζητεί ο γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΠΑ), Νίκος Βέττας, σε συνέντευξη που παραχώρησε στη «Ν». Ο ίδιος προσθέτει ότι η ευνοϊκή - σταθερή ανάπτυξη της χώρας τα επόμενα χρόνια θα απαιτήσει κοινωνικές συναινέσεις γύρω από εθνικούς στόχους, αναφέροντας παράλληλα την ανάγκη για την ταχύτερη δυνατή μείωση του δημόσιου χρέους στο 100% του ΑΕΠ. Προτείνει επίσης μια περισσότερο φιλόδοξη πολιτική αλλαγών, που θα βοηθήσει για τη μετατόπιση ανθρώπων και κεφαλαίου προς πεδία με υψηλότερη παραγωγικότητα. Μάλιστα, ο κ. Βέττας σημειώνει ότι κάποιος πρέπει να ξεβολευτούν από τα εύκολα εισοδήματα που προέρχονται από στρεβλά κίνητρα.

Η Γαλλία είναι μια μεγάλη οικονομία, με ισχυρή παραγωγική βάση και εμπορικές ροές, που έχει γραμμές άμυνας, καθώς αποτελεί κεντρικό τμήμα της Ευρωζώνης.

Ακολουθεί το πλήρες κείμενο της συνέντευξης του γενικού διευθυντή του IOBE, Νίκου Βέττα, στη «Ν»:

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που δημοσίευσε την Παρασκευή η ΕΛΣΤΑΤ περί μεγέθυνσης του ΑΕΠ κατά 2,4% στο τρίτο τρίμηνο, ποια είναι η τελική σας εκτίμηση για το κλείσιμο της χρονιάς, όπως και για την εξέλιξη του ΑΕΠ το 2025;

«Επιβεβαιώνεται η εικόνα

ισχυρότερης μεγέθυνσης από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης, η οποία επίσης σχετικά επιταχύνεται. Φαίνεται πως στο έτος θα κινηθούμε με ρυθμό όχι μακριά από την εκτίμηση του IOBE, περίπου 2,3%. Θετική τροχιά αναμένεται και στη νέα χρονιά με παρόμοιο ρυθμό, εκτός αν υπάρξουν ισχυρές εξωτερικές αναταράξεις. Δεν πρέπει να υποτιμάμε τη σημασία μιας τέτοιας σταθερής πορείας, καθώς τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις απομακρύνονται, έστω σταδιακά, από τις συνθήκες της βαθιάς κρίσης και δημιουργούνται προϋποθέσεις για διατηρήσιμη ανάπτυξη στη συνέχεια. Όμως, με τη θετική εικόνα, υπάρχουν και σημαντικές αδυναμίες. Οι τιμές των προϊόντων και υπηρεσιών κινούνται εντονότερα ανοδικά από την υπόλοιπη Ευρωζώνη - είναι κρίσιμο να υπάρξει αποκλιμάκωση του πληθωρισμού το συντομότερο δυνατόν κάτω από το 2%. Στις επενδύσεις, παρά την άνοδο, υπάρχει υπέρθεση από τους επιθυμητούς στόχους, ποσοτικά και ποιοτικά. Τέλος, η πίεση στο εμπορικό ισοζύγιο παραμένει έντονη, αντανakλώντας προβλήματα δι-αρθρωτικής ανταγωνιστικότητας που δεν έχουν επιλυθεί. Με τα σημερινά δεδομένα, συνυπολογίζοντας και το δημογραφικό, η τάση της οικονομίας μας έπεται από μια διετία είναι υποχώρηση της μεγέθυνσης προς το 1%».

Πόσο πρέπει να ανησυχούμε για την πορεία της ευρωπαϊκής οικονομίας μετά και τις τελευταίες δυσμενείς εξελίξεις στη Γαλλία και στη Γερμανία;

«Η πιθανότητα το κόστος χρηματοδότησης για τη Γαλλία να αυξηθεί και να φτάσει σύνομα σε επίπεδα κρίσης είναι μικρή. Πρόκειται για μεγάλη οικονομία, με ισχυρή παραγωγική βάση και εμπορικές ροές, που έχει γραμμές άμυνας, καθώς αποτελεί κεντρικό τμήμα της Ευρωζώνης. Αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, πως η κατάσταση είναι ευχάριστη. Αρνητικές πολιτικές και οικονομικές

εξελίξεις αλληλοεπιδρούν και εξασθενεί η ευρωπαϊκή οικονομία. Στη Γαλλία δεν φαίνεται πως θα υπάρξει εξομάλυνση, πριν μεσολαβήσει μια ακόμη πιο δύσκολη περίοδος προσεχώς, που θα εντείνει τις αβεβαιότητες. Άλλες μεγάλες οικονομίες αντιμετωπίζουν εξίσου μεγάλες προκλήσεις, σίγουρα η Γερμανία που πιέζεται στο πρό-τυπο παραγωγής και εξαγωγών

της και η Ιταλία της οποίας το δημόσιο χρέος είναι ανησυχητικό υψηλό. Το στοίχημα του μετασχηματισμού της ευρωπαϊκής οικονομίας κάθε άλλο παρά εύκολο είναι και πιθανότερο είναι σε ένα έτος να έχουμε μια ασθενέστερη Ευρώπη, παρά το αντίθετο».

Σε τι βαθμό είναι λογικό να συσχετιζόμαστε τα όσα συμβαίνουν

σήμερα στη Γαλλία με τα όσα βίωσε η Ελλάδα κατά την πολυετή κρίση χρέους;

«Τα μεγέθη των οικονομικών είναι ανόμοια, άρα και οι δυνατότητες χειρισμών και, σε κάθε περίπτωση, το ευρωπαϊκό περιβάλλον είναι σήμερα ωριμότερο από το 2010. Για εμάς αναδεικνύεται η σημασία της ρύθμισης του χρέους κατά την περίοδο των μνημονίων, όπως

ΑΠΕ ΜΠΕΚΙΡΙΑΝΗΣ ΒΑΛΟΣ

Απλότητα, σταθερότητα στους κανόνες και φιλόδοξες τομές

Η ευνοϊκή - σταθερή ανάπτυξη της χώρας θα απαιτήσει κοινωνικές συναινέσεις

~2,3% **μεγέθυνση του ΑΕΠ προβλέπει το IOBE για το 2024**

και των μετέπειτα χειρισμών. Ο μακροπρόθεσμος χαρακτήρας του και το χαμηλό κόστος εξυπηρέτησης χρηματοδοτήσεων από τις τρέχουσες αναταραχές και αποτελεί βάση ανάπτυξης. Παραμένει όμως ως σύνολο εξαιρετικά υψηλό και η υποχώρησή του, ταχύτερα και από το αρχικά προβλεπόμενο, προς μια ασφαλέστερη περιοχή, στο 100% του ΑΕΠ, πρέπει να είναι εθνικός στόχος για μια χώρα που πέρασε μια τόσο οδυνηρή περιπέτεια. Άλλωστε, οι εξελίξεις στη Γαλλία υπενθυμίζουν πόσο εύκολα μεταβάλλονται οι συνθήκες χρηματοδότησης, ενώ η εξασθένιση σημαντικών εμπορικών εταίρων και η αύξηση του κόστους χρηματοδότησης στην Ευρώπη δεν είναι θετικές εξελίξεις».

Η εκλογή του προέδρου Τραμπ στις ΗΠΑ και η πολιτική της νέας κυβέρνησης πώς μπορούν να επηρεάσουν την οικονομία μας;

«Συζητείται περισσότερο η αύξηση των δασμών και μια πολιτική προστατευτισμού, που θα εμπλέξει την Ευρώπη και άλλους εταίρους μας. Εφόσον αυτό συμβεί, άμεσα ή έμμεσα θα υπάρξει πίεση στο εμπορικό μας ισοζύγιο. Η ελληνική οικονομία χρειάζεται περισσότερες επενδύσεις και εξαγωγές και έχει να χάσει από τον περιορισμό του διεθνούς εμπορίου. Επειδή όμως εκεί ίσως αναπτυχθούν δυνάμεις εξισορρόπησης, περισσότερο ανησυχεί η πρόκληση κραδασμών στο χρηματοοικονομικό ή γεωπολιτικό πλαίσιο. Η εκλογή του προέδρου Τραμπ ίσως λειτουργήσει ως επιταχυντής εξελίξεων. Ανοσορροπίες της παγκόσμιας οικονομίας κρύφθηκαν μετά το 2008 από τη μεγάλη ρευστότητα που διοχετεύτηκε. Παρά την απότομη αναστροφή της νομισματικής πολιτικής για να περιορισθεί ο πληθωρισμός, αποφεύχθηκε μια γενική ύφεση, όμως περαιτέρω αβεβαιότητα μπορεί να πυροδοτήσει κρίσεις. Ο υψηλός δανεισμός και τα δημοσιονομικά ελλείμματα σημαντικών κρατών με ασθενείς πολιτικά κυβερνήσεις δεν είναι θετικός παράγοντας».

Δεδομένων τέτοιων ευρύτερων κινδύνων, κάποιοι υποστηρίζουν ότι όπως διευθετήθηκαν τα κόκκινα δάνεια εκτός τραπεζικών ισολογισμών ήταν σαν να κρύψαμε το πρόβλημα κάτω από το χαλί. Συμφωνείτε;

«Το μέγεθος του προβλήματος ήταν τόσο μεγάλο που δεν θα μπορούσε να διευθετηθεί

Η ελληνική οικονομία χρειάζεται περισσότερες επενδύσεις και εξαγωγές και έχει να χάσει από τον περιορισμό του διεθνούς εμπορίου.

εντός των τραπεζικών ισολογισμών. Το ποσοστό των κόκκινων δανείων ήταν περίπου δεκαπλάσιο από μια τραπεζική κανονικότητα. Άσχετα από τους χειρισμούς στη δημιουργία του προβλήματος, η απομόνωσή του από την υπόλοιπη λειτουργία των τραπεζών ήταν προϋπόθεση επιβίωσης όχι μόνο για τις ίδιες, αλλά και για την υπόλοιπη οικονομία. Όμως, τα δάνεια αυτά παραμένουν εντός της ελληνικής οικονομίας και επηρεάζουν κρίσιμα τη δυνατότητα δανειοδότησης των κλάδων της. Πρόσφατη μελέτη του IOBE τα συνέδεσε με εταιρείες "όμιμ", που απασχολούν πόρους χωρίς ουσιαστικές προοπτικές ανάκαμψης και που μειώνουν τη συνολική παραγωγικότητα της οικονομίας. Χωρίς γρηγορότερη διευθέτηση των σχετικών προβλημάτων και αποτελεσματική παρέμβαση, δύσκολα θα επιταχυνθεί η ελληνική οικονομία τα επόμενα χρόνια».

Με αφορμή το φετινό Νόμισμα Οικονομίας, θεωρείτε ότι στην Ελλάδα οι θεσμοί προωθούν τη συμπεριληψη και τη συναπόφαση, συμβάλλοντας στην εδραίωση της δημοκρατίας και στη δρομολόγηση της οικονομικής ανάπτυξης, ή λειτουργούν σπριντίζοντας μόνο μια ελίτ;

«Οι θεσμοί στη χώρα δεν είναι ασθενείς και ιδίως στο επίπεδο της δημοκρατίας, των πολιτικών λειτουργιών και της προστασίας των ελευθεριών έχουν αποδειχθεί ανθεκτικοί και σε περιόδους κρίσης. Αυτό είναι ένα ουσιαστικό κεκτημένο. Από την άλλη, η συνολική θεσμική λειτουργία δεν έχει αποδειχθεί αποτελεσματική στο να προάγει συναινέσεις που θα υποστηρίξουν αλλαγές για μεγαλύτερη ευημερία. Η σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες δεν είναι σε αυτό το σημείο ευνοϊκή και η σταθερή ανάπτυξη της χώρας τα επόμενα χρόνια θα απαιτήσει κοινωνικές συναινέσεις γύρω από εθνικούς στόχους. Η άλλη πλευρά του ίδιου νομίσματος είναι ότι ατέλειες στη θεσμική λειτουργία, συμπεριλαμβανοντας την εκπαίδευση και την κοινωνική κινητικότητα, τους όρους ανταγωνισμού και τα μέσα ενημέρωσης, συχνά εννοούν όσους βρίσκονται εντός των τοίχων σε σχέση με άλλους, σε μεγάλη ή και σε μικρή κλίμακα. Πρόσδος σε αυτή τη διάσταση είναι απαραίτητη για την προσέλκυση επενδύσεων και ανθρώπινου κεφαλαίου, καθιστώντας σταδιακά την Ελλάδα ένα ισχυρό περιφερειακό κέντρο».

Τα διεθνώς εμπορεύσιμα προϊόντα θα αποφέρουν κέρδη και επενδύσεις

Η κυβέρνηση κάνει αγώνα δρόμου για την κάλυψη του επενδυτικού κενού, το οποίο ωστόσο επιμένει. Πού σφάλλει το οικονομικό επιτελείο;

«Ας αναγνωρίσουμε πρώτα τη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος και την άνοδο των επενδύσεων που έχει καταγραφεί, ιδίως μετά την πανδημία. Όμως ισχύει, πράγματι, ότι το επενδυτικό κενό επιμένει, παρά τη θετική συμβολή από το Ταμείο Ανάκαμψης. Μια οπτική, εδώ, είναι πως η οικονομική πολιτική έχει εξισορροπήσει την οικονομία μακροοικονομικά και δημοσιονομικά και

Η οικονομία μας έχει τη δυνατότητα να λειτουργήσει περισσότερο ανοικτά και εξωστρεφώς, προσαρμόζοντας τις επιχειρήσεις σε εξαγωγές υψηλής αξίας.

έχει σβήσει πολλά σημάδια της κρίσης, βελτιώνοντας σημαντικές πλευρές των αγορών και του Δημοσίου. Υπάρχει μια σαφής σταθερότερη βάση από πριν από λίγα χρόνια και αυτή έχει επιτρέψει άνοδο των επενδύσεων. Όμως, στην ουσία της, η οικονομία μας δεν έχει μετασχηματιστεί αρκετά ώστε να προσελκύσει ένα ισχυρότερο κύμα επενδύσεων. Για να συμβεί αυτό θα πρέπει οι νέες επενδύσεις να κατευθυνθούν στην παραγωγή διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων και υπηρεσιών με στόχευση την υψηλή αξία. Μόνο έτσι διασφαλίζεται ένα επίπεδο προσδοκώμενης κερδοφορίας, που θα προσελκύσει κεφάλαια και ανθρώπους στη χώρα, άλλωστε το μέγεθος της εσωτερικής αγοράς είναι μικρό. Συνεπώς, για να υπάρξει ένα έντονο επενδυτικό κύμα, και μαζί αναστροφή της φυγής ανθρώπων, είναι αναγκαίες πιο φιλόδοξες και αποφασιστικές τομές, που θα καταστήσουν την οικονομία μας ένα πολύ πιο ανοικτό σύνολο, με σαφείς και σταθερά κανόνες. Υπάρχουν παραδείγματα οικονομιών που βγήκαν από

δικές τους κρίσεις με έντονη δυναμική, από την Ισπανία, τη Φινλανδία και την Πολωνία έως το Ισραήλ και τη Νότια Κορέα. Επίσης υπάρχουν και παραδείγματα σημαντικών εξαγωγικών επιχειρήσεων στη χώρα μας που ενισχύθηκαν μέσα στην κρίση. Η οικονομία μας έχει τη δυνατότητα να λειτουργήσει περισσότερο ανοικτά και εξωστρεφώς, προσαρμόζοντας τις επιχειρήσεις σε εξαγωγές υψηλής αξίας».

Η πολυσυζητημένη αναδιάρθρωση του παραγωγικού μοντέλου της χώρας παραμένει στα χαρτιά. Ως θέμα αναδείχθηκε πριν από χρόνια από την Επιτροπή Πισσαριδίδη, της οποίας διατελέσατε αναπληρωτής πρόεδρος. Ποιες στρεβλώσεις εμποδίζουν τις διαρθρωτικές αλλαγές;

«Το τι και πώς παράγεται σε μια χώρα μπορεί να αλλάξει σταδιακά, εφόσον γίνονται αλλαγές στους βασικούς κανόνες. Προϋπόθεση για ισχυρή ανάπτυξη στη χώρα μας είναι να καλυφθεί το κενό που υπάρχει στις εξαγωγές και τις παραγωγικές επενδύσεις. Αυτή η στροφή μεταφράζεται ως μετατόπιση ανθρώπων και κεφαλαίου προς τομείς με υψηλότερη παραγωγικότητα και ενσωμάτωση νέας τεχνολογίας, και επίσης στο σύνολο της οικονομίας με έμφαση, όπως προανέφερα, στην παραγωγή διεθνώς εμπορεύσιμων υπηρεσιών και προϊόντων με υψηλή αξία. Σε όλες αυτές τις οπτικές υστερούμε».

Η Έκθεση Πισσαριδίδη έθεσε ως κεντρικό στόχο το πώς μπορεί να υπάρχει άνοδος των εισοδημάτων στη χώρα, ιδίως της εργασίας, με τρόπο συστηματικό και διατηρήσιμο, ώστε να ξεπεράσουμε σε λίγα χρόνια τον μέσο όρο ευημερίας στην Ευρώπη. Διατίπως σειρά από κεντρικούς στόχους και τους συνέδεσε με ουσιώδεις αλλαγές, όπως την ένταση του ανταγωνισμού στις αγορές, τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης, την υποστήριξη της αποταμίευσης των νοικοκυριών, τη μείωση της επιβάρυνσης της μισθωτής εργασίας, τον περιορισμό της σκιάδους οικονομίας και την ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας, με πρωτοβουλία στη φροντίδα των παιδιών και τη βελτίωση της θέσης

των γυναικών. Πολλές από τις προτεινόμενες αλλαγές έχουν υιοθετηθεί τα τελευταία χρόνια. Άλλες έχουν προχωρήσει, όμως με σημαντικά μέρη τους να μην έχουν εφαρμοστεί, και άλλες εκκρεμούν. Συνολικά πιστεύω πως θα ήταν ευεργετική για την οικονομία η εφαρμογή μιας περισσότερο φιλόδοξης πολιτικής αλλαγών, μέσω της γρηγορότερης άρσης στρεβλώσεων των τελευταίων δεκαετιών και ενίσχυσης των κατάλληλων κινήτρων. Αναγνωρίζω ότι τέτοιες τομές αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εφαρμογή, ιδίως σε μια χώρα με αναποτελεσματική κρατική διοίκηση. Επίσης μπορεί να ξεβλοεύουν όσους έχουν συνηθίσει σε εύκολα εισοδήματα που προέρχονται από στρεβλά κίνητρα. Όμως, πιστεύω πως τέτοιες αλλαγές θα έχουν ευεργετική επίδραση στην ευημερία και η στόχευσή τους μπορεί να αποτελέσει ένα συνεκτικό σχέδιο με ευρεία κοινωνική αποδοχή».

Πόσο εύκολα θα μπορούσε να αλλάξει το προφίλ του Έλληνα επιχειρηματία, όταν γνωρίζουμε ότι αποστρέφεται τον συνεταιρισμό, χαρακτηρίζεται από οικονομικό αναλφάβητισμό, προσβλέπει στην άμεση απόσβεση της επένδυσής και συνήθως ρισκάρει δανειζόμενος;

«Τα χαρακτηριστικά της επιχειρηματικότητας έχουν βελτιωθεί, ίσως λόγω των διαγμάτων από την κρίση, καθώς η οικονομία μας γίνεται περισσότερο εξωστρεφής. Επίσης, γιατί οι ψηφιακές τεχνολογίες επιτρέπουν καλύτερη παρακολούθηση και διοίκηση. Υπάρχει όμως απόσταση που πρέπει να καλυφθεί. Παρά τα επιμέρους μέτρα, παραμένουν ανικίνητρα για τη μεγέθυνση των επιχειρήσεων, ιδίως των μικρών και των μεσαίων και η δράση στην άτυπη οικονομία παραμένει συχνά ελκυστικότερη. Κεντρικό ζήτημα είναι ότι οι κανόνες για τις επιχειρήσεις δεν έχουν την απαραίτητη απλότητα και σταθερότητα. Αυτό ωθεί τις επιχειρηματικές αποφάσεις να είναι περισσότερο βραχυχρόνιες, να μην έχουν επενδυτικό βάθος και να αποφεύγουν μακροχρόνιες συλλογιστικές και ρίσκα που μπορεί να οδηγήσουν σε υψηλές αποδόσεις».